Universitat, dones i canvi social - Mediterráneo - 25/11/2018

Tribuna

Universitat, dones i canvi social

EVA
Alcón*

La universitat és un agent de canvi social. Per damunt de tot, la nostra funció és transformar la societat que ens envolta. Amb aquest objectiu ens esforcem dia a dia per formar les futures generacions que s'inseriran en el mercat laboral, com també treballem per generar nou coneixement i innovacions a través de la recerca. Però, sobretot, tenim la voluntat d'impactar en la societat i d'influir en la seua cultura, en els seus models de comportament, creant una ciutadania crítica i compromesa. Aquesta és la tercera missió orteguiana que ara, en ple segle XXI, adquireix una importància fonamental.

Dins d'aquesta missió universitària, l'objectiu de contribuir a construir una societat més justa i igualitària és bàsic. I, per això, és fonamental continuar treballant per arribar a una vertadera igualtat entre homes i dones. Una igualtat que, per desgràcia, encara està molt lluny i que, en alguns aspectes, ha empitjorat en els darrers anys. La discriminació en el treball per raó de sexe augmenta a Espanya: les dones cobrem un 30% menys que els homes i suportem més precarietat. Segons l'informe *Brecha salarial y techo de cristal*, elaborat pel Sindicat de Tècnics del Ministeri d'Hisenda Gestha i fet públic enguany, les dones guanyem menys que els homes durant la nostra vida laboral i, en la vellesa, som més pobres. Hi ha més dones que homes que no arriben als 1.000 euros al mes, mentre que en les franges salarials més altes els que predominen són els homes, no les dones. Però n'hi ha més. Les dones patim més precarietat, amb quasi 3,2 milions de treballadores que no arriben al salari mínim interprofessional (9.192,8 euros a l'any en la data de l'informe) i som les úniques que paguem una factura per tenir fills o filles, ja que aquesta bretxa salarial s'amplia especialment entre els 26 i els 45 anys, coincidint amb l'etapa vital de la criança, una etapa on també moltes dones han de renunciar a poder desenvolupar la seua carrera professional per aquest mateix motiu.

El laboral és un dels problemes que afecta les dones, però no és l'únic. Avui, no ho oblidem, és el Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra les Dones, una trista celebració que encara hem de commemorar per denunciar la violència que s'exerceix sobre les dones en tot el món i reclamar polítiques en tots els països per a la seua eradicació. Ací, les dades són encara més alarmants: en tot el món, una de cada tres dones ha patit violència física o sexual, principalment per part d'un company sentimental, i en un de cada dos casos de dones assassinades, l'autor era el seu company sentimental o un membre de la seua família. Amb data de 19 de novembre, 44 dones van ser assassinades a Espanya a mans d'homes que van exercir sobre elles una violència masclista que no podem tolerar com a societat.

LA VIOLÈNCIA contra les dones és, avui en dia, el principal obstacle per assolir la igualtat real en la nostra societat. La gran promesa dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de no deixar que ningú es quede enrere, no es pot complir sense primer posar fi a la violència contra les dones i els seus fills i filles. Com va afirmar aquest dilluns el secretari general de les Nacions Unides, **António Guterres**, «fins que les dones i les xiquetes puguen viure lliures de temor, violència i inseguretat, el món no pot enorgullir-se de ser just i igualitari». Per tant, aquesta ha de ser la nostra prioritat com a societat, eliminar la violència contra les dones i aconseguir que perdem definitivament la por.

La violència contra les dones és, avui en dia, el principal obstacle per assolir la igualtat real; aconseguir perdre la por ha de ser la nostra prioritat com a societat

Per a això, cal canviar la societat, la seua cultura, la seua forma de pensar. Hem de deixar de qüestionar-nos la credibilitat de les víctimes i hem de responsabilitzar directament els autors. Hem d'estigmatitzar completament la violència, sense cap tipus de tolerància.

En tots aquests canvis, la universitat juga un paper cabdal. No pot haver-hi un canvi real, efectiu, si aquest no parteix d'un canvi formatiu. Dissortadament, l'educació tradicional es va exercir durant molts anys com un poderós mitjà per mantenir les dones sotmeses i justificar aquesta submissió. Ara és el moment d'utilitzar l'educació com una palanca de canvi, com un element clau en la lluita per l'alliberament total de les dones.

La Universitat Jaume I, des dels seus orígens, ha sigut conscient de totes aquestes realitats i ha assumit com un dels seus signes d'identitat la lluita contra qualsevol classe de discriminació, especialment per qüestió de sexe. Som una universitat inclusiva, que treballa dia a dia per aconseguir que les dones ocupen el seu lloc en la societat, en igualtat amb els homes. Ni més, ni menys. Són moltes les accions que s'han dut a terme en aquest sentit, i més les que volem impulsar en els pròxims anys, moltes de les quals es troben recollides en el nostre II Pla d'Igualtat (2016-2020).

PERÒ AQUEST canvi no el pot desenvolupar només una universitat. Necessitem la força i l'impuls de tot el sistema universitari, de totes les comunitats universitàries, de tota la societat, per tal que homes i dones, professors i professores, estudiants i estudiantes, diguem «prou!». Prou a la violència, prou a la discriminació, prou a la manca de drets, prou a la invisibilització. Amb aquest objectiu, la Fundació Isonomia de la Universitat Jaume I ha organitzat per a demà la I Cimera de Rectores de les Universitats Públiques Espanyoles, una trobada on volem reflexionar conjuntament sobre els canvis que encara queden per fer, sobre la tasca que tenim per davant. I per això hem reunit a Castelló les dones que exercim la màxima responsabilitat en les nostres universitats, on el percentatge d'estudiantes a les aules és ja del 54%, però on encara no arribem al 40% del professorat. Tenim molt de treball al davant! Saben quantes en som, les rectores? Només set en les cinquanta universitats públiques d'Espanya. ≡

***Rectora de la Universitat Jaume I**